

ԵԹՈՎՊԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՅՑԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ

Վեհափառ Հայրապետի հրավերով հոկտեմբերի 22-ին, շաբաթ օր գիշերվա ժամը 12-ին Մ. Աթոռ Ս. էջմիածին է ժամանում եթովպական եկեղեցու պատվիրակությունը, որը Մոսկվա էր այցելել ռուս պրովոստով եկեղեցու պատրիարք Ն. Սրբություն Ալեքսիի հրավերով:

Պատվիրակության կազմում էին Աքսումի Տ. Հովհաննես արքեպիսկոպոսը (պատվիրակության ղեկավար), Հարրարի Տ. Արաքսի արքեպիսկոպոսը, Ադիս-Աբեբայի Ս. Պողոս Հոգևոր ճեմարանի տեսուչ Տ. Միքայել Նիսու վարդապետ, Եթովպիայում միսիոներական շաբժանի ղեկավար Տ. Մադհին Հովհաննես վարդապետը:

Պատգամավորությանը ուղեկցում էին Մոսկվայից Մինսկի Տ. Անտոնի արքեպիսկոպոսը և ավագ սարկավագ Նիկոլա Դմիտրիև:

Երևանի օդանավակայանում, հանուն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի, քույր եկեղեցու հարգարժան պատվիրակությանը դիմավորում են Տ. Հայկազուն և Տ. Կոմիտաս սրբադասները, միաբան հայրեր:

Իջման Ս. Սեդանի առաջ իրենց ուխտն ու աղոթքը կատարելուց հետո, Տ. Հովհաննես արքեպիսկոպոսը իր շքախմբի անդամներով և ուղեկիցներով առաջնորդվում է Վեհարան, որ ընդունվում է Հայոց Հայրապետի կողմից:

Ողջունի, բարի գալույթան ջերմ արտահայտություններից հետո, քույր եկեղեցիների ներկայացուցիչները հյուրընկալվում են Վեհարանում:

Հոկտեմբերի 23-ին, Լիբակի, պատվիրակությունը Մ. Տաճարում ներկա է լինում եպիսկոպոսական ձեռնադրության և հայրապետական Ս. պատարագին:

Հայոց Հայրապետը իր քաղաքի մեջ ջերմորեն ողջունում է եթովպական քույր եկեղեցու պատվիրակության և նրա ընկերակցող անձանց ժամանումը Մ. Աթոռ, սրտազին բարեմաղթություններ անելով՝ քրիստոնեական եկեղեցիների համագործակցության, ի Քրիստոս սիրո, եղբայրության և միության համար:

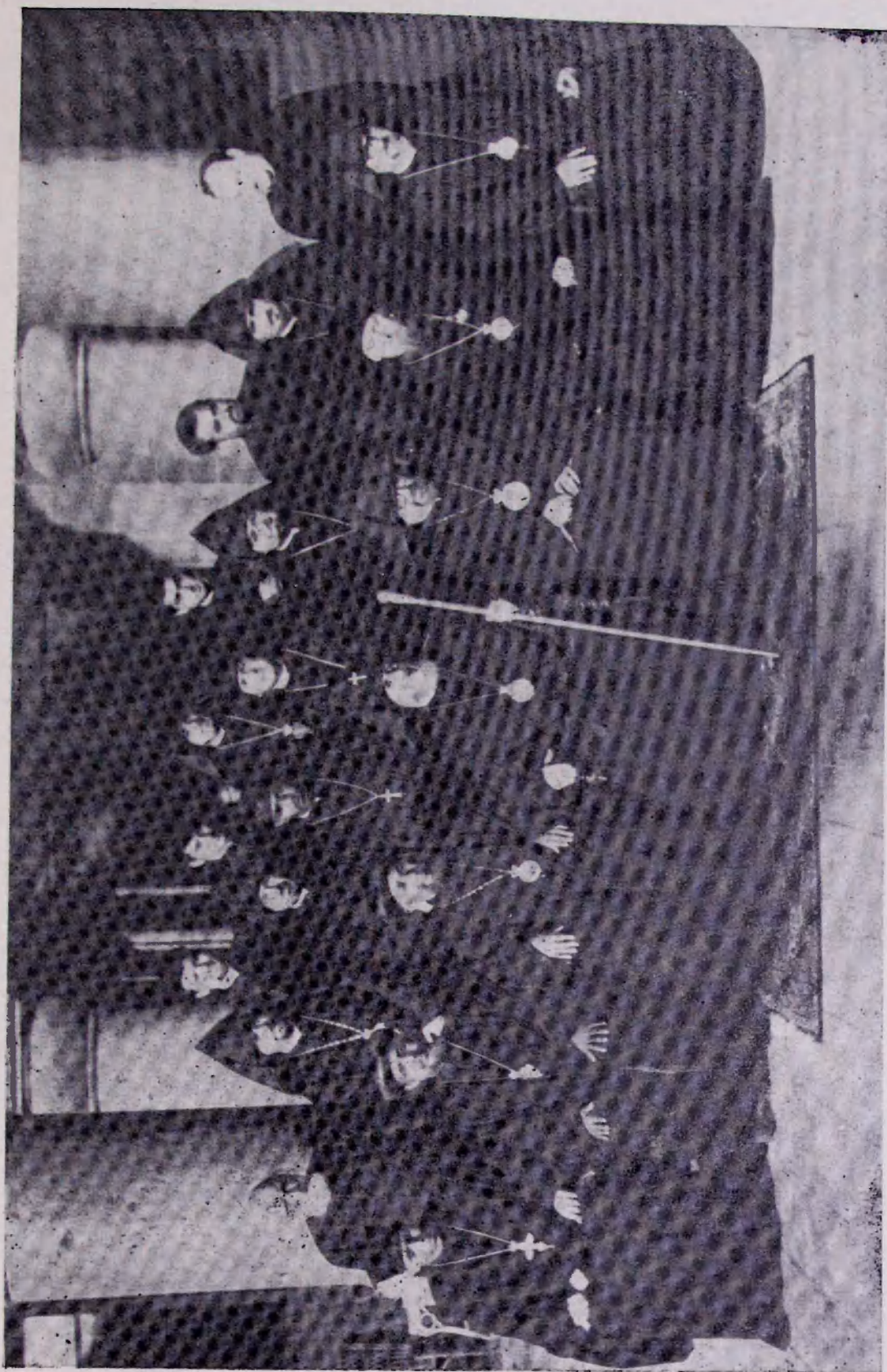
Հավարտ Ս. պատարագի, հարգարժան հյուրերը առաջնորդվում են Վեհարան, որ զրույց են ունենում Հայոց Հայրապետի հետ, ջերմ, եղբայրական մթնոլորտում:

Ժամը 4-ին, Վեհարանի սեղանատանը, եթովպական պատվիրակության և նրան ուղեկցող անձանց պատվին տրվում է պաշտոնական ճաշկերույթ:

Ընդունելությանը ներկա են Մ. Աթոռի միաբանությունը, Գեր. Հոգ. Խորհրդի անդամները, ուխտավորներ ԱՄՆ-ից, որոնց թվում՝ տեր և տիկին Հ. Նազարյանը, տեր և տիկին Զ. Հալաչյանը՝ Հ. Բ. Ը. Միության Նյու-Յորքի տեղական մասնաճյուղի Իսխազահ, Խ. Զուլաճյանը՝ Հ. Բ. Ը. Միության Ֆրեդնոյի տեղական մասնաճյուղի ատենապետ, Հ. Քյուրքյան՝ Հ. Բ. Ը. Միության Լոս-Անջելոսի տեղական մասնաճյուղի ատենապետ, Ա. Ֆենեճյանը՝ Նյու-Յորքի հայոց նոր կառուցվող եկեղեցու ճարտարապետական հանձնաժողովի ատենապետ, տիկին Վերթինե Ֆեսճյանը՝ Նյու-Յորքի հայոց նոր կառուցվող եկեղեցու Օթանդակ Տիկնանց հանձնաժողովի անդամ և ուրիշներ:

Ընդունելությանը ներկա է նաև ՀՍՍՀ Միսիստրների սովետին առընթեր, հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալլաքյանը:

Սեղանը օրհնում է Վեհափառ Հայրապետը, Լուսարարապետ Տ. Հայկազուն սրբա-

ՏԵՂ ԴԱՐՁԱՍԻՆԱԿՈՒՄԻՏԻՆ ԱՍԵՂՆԳԻՆ ԴՊԻՏԻՍԻՍԻՍԻՆ ԶԵՆ
ԱՆԵՆԱՍԻ ԶԱՅՈՒՄԵՍ ԵՐԵՄԻԱՍԻՍԻՆ ԿԻՐԱՅԻՆ

յա՛նը առաջին բաժակը առաջարկում է խմել Մ. Աթոռի պայծառության և նրա զահակալի կենաց օրվա ձեռնադրության շնորհների և հոգևոր ուրախության բարեմաղթությունների ներքո:

Հայոց Հայրապետը, խոսք առնելով, իր գոհունակությունն է հայտնում եթովպական եկեղեցու պատվիրակության Մ. Աթոռ ժամանման ուրախ առիթով և շնչառում, որ աշխարհի ճաշը նվիրված է մեր թանկագին հյուրերի պալատին, որոնք եկել են հեռավոր Եթովպիայից: Մենք շատ ուրախ ենք սույն այցելության համար: Մեզ համար հոգեկտն անհրաժեշտություն է՝ փոխադարձ կապ պահել եթովպական քույր եկեղեցու հետ, ամեն տարի կամ երկու տարին մեկ անգամ նման փոխայցելություններ կատարելով: Եթովպական եկեղեցին պատմական և քույր եկեղեցի է մեզ համար: Այսօր, էկումենիկ շարժման այս օրերին մեր երկու եկեղեցիների հարաբերությունները շարունակում են լինել նույնքան սիրալիր, եղբայրական, համագործակցության և միության ոգով: Մեզ ոչինչ չի բաժանում եթովպական եկեղեցուց: Այս ղեկավարները խորացավ մեր մեջ մանավանդ, երբ 1965 թվի հունվարին այցելեցինք Եթովպիա: Աղղիս-Աբեբայում Ն. Վեհափառության Հայր Սելասիե կայսրը Մեզ ընդունեց ջերմ, եղբայրական հարգանքով և սիրով: Մենք լավագույն հիշողություններ ենք ունենում պատմական այդ օրերից և միշտ պիտի աղոթենք նորին Վեհափառության առողջության և Եթովպիայի բարօրության համար: Մենք պիտի աղոթենք նաև Եթովպիայի տղանիվ, բարեկաշտ ու հավատացյալ ժողովրդի առաջնորդի համար:

Այս հանդիսավոր առիթով Մենք բաժակ ենք բարձրացնում եթովպական եկեղեցու բարձրապատիվ ներկայացուցիչների կենաց, զրախության և Աթոռի Ս. Հովհաննես արքեպիսկոպոսի:

Ձեզ բոլորիդ քաջառողջություն և ձեր աստվածահաճո գործերին հաջողություն: Միաժամանակ Մենք կցանկանայինք, որ նորին Սրբազնությունը թարգմանը լինեի Մեր եղբայրական հարգանք և սիրո՝ Ն. Սրբություն Եթովպիայի սրբազան պատրիարքի և նրա տեղապահ ամեն. Ս. Թեոֆիլոս արք. ի մոտ, վստահեցնելով նրանց Մեր անկեղծ, բարեկամական զգացմունքների մասին: Մեզ համար, Մ. Աթոռիս համար մեծ ուրախություն պիտի լինեի ողջունել Ն. Սրբությունը այստեղ, հայ եկեղեցու պատմական ու դարավոր այս սուրբ հողին վրա:

Թող կեցցե եթովպական եկեղեցին, թող կեցցե եթովպիայի սրբազան պատրիարքը, կեցցե նաև հավատքի պաշտպան, քրիստո-

սապալ Հայր Սելասիե կայսրը:

Հայոց Հայրապետի սիրալիր խոսքերին պատասխանելով Աթոռի Ս. Հովհաննես արքեպիսկոպոսն ասաց. «Այսօր ուրախության մեծ օր է բոլորիս համար, ինչպես ասում է ստղմոսերգուն՝ «պի՛ բարի, պի՛ վա՛յելուչ, ղի՛ գեղեցիկ, ղի՛ բնակեցեն եղբայր ի միասին»: Գալիս ենք հեռավոր Եթովպիայից, բերելով մեր եկեղեցու և մեր հավատացյալների ողջունն ու հարգանքը հայ եկեղեցուն, նրա զահակալին, հոգևորականությանը և հավատացյալներին: Մենք հին բարեկամներ ենք: Մեր երկու եկեղեցիների ժողովուրդների բարեկամությունը դարերի հնություն ունի: Շատ հայ վանականներ գործել են Եթովպիայի եկեղեցու համար: Մեր վանականներից ոմանք այցելել են հայոց աշխարհը, ամրապնդելով երկու եկեղեցիների բարեկամությունը: Այդ պատմական եղբայրությունը նոր բուսականություն է ստանում մեր օրերին, վերջերս Հայոց Հայրապետի, Եթովպիա կատարած շնորհաբեր այցելությամբ: Մեր եկեղեցին, մեր հոգևորականությունն ու հավատացյալ ժողովուրդը լավ հիշողություններ են պահել 1965 թվի Հայոց Հայրապետի մեզ տված պատմական այցելությունից: Մեր կայսրը շատ պատվեց ու մեծարեց Հայոց Հայրապետին, նախ նրան անձնապես, որպես տիպար հոգևորականի, ինչպես նաև՝ որպես պատմական և հնագույն քրիստոնեական եկեղեցու Գերագույն Պետի, եկեղեցի, որ մոտ է մեր սրտին, մեր խոհանարանին, որպես միաբնակ քույր եկեղեցու: Մենք էլ համաձայն ենք Ն. Սրբություն Հայոց Հայրապետի հետ, երբ նա նշում էր, որ մեր եղբայրությունը, որ հին է, ընթանում է նոր ուղիներով: Մենք ցանկանում ենք և աղոթում, որ հայ և եթովպական եկեղեցիների համագործակցությունը է՛լ ավելի ամրապնդվի Քրիստոսի փառքի համար, նրա սուրբ եկեղեցու տոաբնության համար, մեր երկու ժողովուրդների ծոցում, ինչպես նաև՝ ամբողջ աշխարհում: Հայ և եթովպական եկեղեցիների եղբայրության և համագործակցության կենաց բաժակ եմ բարձրացնում»:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետը բաժակ է առաջարկում Ն. Սրբություն Ալեքսի պատրիարքի կենաց, ասելով. «Արդարև, որքան ճիշտ է ասել ստղմոսերգուն՝ եղբայրության մասին: Մենք այդպես էլ գգում ենք մեր եղբայրությունը եթովպական եկեղեցու հետ: Բայց մեր ուրախությունն աճում է, երբ մեզ հետ ուրիշ եղբայրներ էլ են լինում: Մեզ հետ են այսօր նաև ռուս պրովոստավ եկեղեցու մեր եղբայրները, որոնք մեր սրտին միշտ շատ մոտ են: Հայ ժողովրդի ուսումնական

մեջ և կյանքում ուսու բարի ժողովուրդը կատարել է մեծ և կարևոր դեր: Մեր եղբայրությունը ուսու եկեղեցու և ժողովրդի հետ խորը արմատներ ունի: Ահա թե ինչու, երբ մենք ուսու եղբայրների հետ ենք լինում, միշտ հիշում ենք անցյալը, ներկան ու նաև ապագան: Այս ղեկավարներով Մենք ջերմորեն ողջունում ենք ներկայությունը Մինսկի Ս. Անտոնի արքեպիսկոպոսին: Այս առթիվ Մեր մտածումը կգնա նաև դեպի Մեր ի Քրիստոս սիրեցյալ եղբայր Ն. Սրբություն Ալեքսի պատրիարքը, որին Մենք սիրում ենք անկեղծ սիրով և ջերմորեն: Նա շուտով 89 տարեկան կլինի: Մեր բոլորի սրտագին մաղթանքն է, որ նշենք Ն. Սրբության հարյուրամյակը, ի փառս Քրիստոսի եկեղեցուն և աշխարհի խաղաղության:

Կեցցե ուսու պրովոստով եկեղեցին և նրա պատրիարք Ալեքսին:

Հայոց Հայրապետի սրտառու խոսքերին պատասխանում է Ս. Անտոնի արքեպիսկոպոսը, երախտագիտության և շնորհակալության ուղերձով, ասելով. «Շատ ուրախ եմ, որ ներկա եմ այս հույժ կարևոր և եղբայրական սեղանին: Երբ ես սովորում էի Հոգևոր Ճեմարանում, մեր դասախոսները մեղատու էին, թե հայ եկեղեցին առաքելական է և ամենահին եկեղեցիներից մեկը: Դեպի հայ եկեղեցին իմ մեջ դարձել է խորունկ հարգանք և սեր ուսանողության տարիներից, որը հետագայում, իմ շփման հետ հայ եկեղեցու և հայ հոգևորականության հետ՝ Գևորգ Զ-ի և Վաղգեն Ա-ի օրոք վերածվել է խորունկ հարգանքի և երախտագիտության ղեկավարների:

Արևային է ձեր երկիրը, և հողին՝ հայ ժողովրդի: Արևը կյանքի, կենսունակության աղբյուրն է: Ահա թե ինչու այստեղ, այս աստվածաշնչական երկրում ամեն անկյուն արևոտ է, պայծառ, և ամեն սիրտ՝ ջերմ, մարդկային: Բայց ես կարծում եմ, որ Հայաստանի արևը այսքան պայծառ չէր լինի, եթե Միածինը իր փառքով և լույսով իջած չլինեք այս հողի վրա և հայ հոգիների մեջ: Քրիստոսի լույսին ջերմություն ու աղոթություն է ղեկավարում այստեղ, ամեն քաղաքի, հայ ժողովրդի նոր նվաճումների մեջ: Աճում են նաև մեր քրիստոնեական եղբայրության հոգևոր կապերը քրիստոնեական այլ եկեղեցիների հետ, որոնք ապրում են Քրիստոսի նույն լույսի և հավատքի մեջ: Թող Աստված աճեցնի իր լույսն ու հավատքը բոլոր սրտերի մեջ, բոլոր հորիզոնների տակ, մարդոց եղբայրության համար»:

Ընդունելության ժամանակ Վեհափառ Հայրապետը սեղանակիցներին ներկայաց-

րեց նորապսակ Ս. Գրեգորի եպիսկոպոսին. բարեմաղթություններ անելով նրա ապագա առաքելության հաջողության համար:

Վերջում որդիական երախտագիտության, շնորհակալության ջերմ խոսք ասաց Ս. Գրեգորի եպիսկոպոսը. խոստանալով, որ կարդարացնի Հայոց Հայրապետի բարձր վստահությունը իր բոլորանվեր ծառայությամբ:

Եթովպական եկեղեցու պատվիրակության պատվին կաղմակերպված ընդունելությունը վերջացավ խմբովին երգված «Տերունական աղոթք»-ով:

Երեկոյան ժամը 8-ին հյուրերը Վեհափառում դիտեցին «Էջմիածին» կինոֆիլմը:

Հոկտեմբերի 24-ին հարգարժան հյուրերը այցելեցին Մ. Տաճարի եկեղեցական արվեստի թանգարանը, ապա Ս. Հովհաննիսյանի, Ս. Գայանեի տաճարները, Զվարթնոցի ավերակները, մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերը և Օշականի Ս. Մեսրոպի եկեղեցին ու դամբարանը:

Հոկտեմբերի 25-ին, երեքշաբթի օր, եթովպական եկեղեցու պատվիրակությունը, Ս. Հուսիկ եպիսկոպոսի և Ս. Գրիգոր վրդ. Նդիայանի ընկերակցությամբ, ուխտի գնացին Ս. Գեղարդի վանքը:

Ճանապարհին հյուրերը այցելեցին նաև Գառնիի ավերակները:

Երեկոյան ժամը 7-ին հարգարժան հյուրերը այցելեցին Հոգևոր Ճեմարան, ուր ուսանողության կողմից ընդունվեցին ջերմորեն:

Տեսուչ, հոգ. Ս. Ներսես Ժ. վրդ. Պողոսյանը բարի գալուստ մաղթեց հյուրերին:

Ուսանողները, ի պատիվ հյուրերի, կատարեցին մի շարք կրոնական և հայրենասիրական խմբերգեր:

Վերջում Աքսումի Ս. Հովհաննես արքեպիսկոպոսը ուսանողությանը տվեց իր պատգամն ու օրհնությունը:

Հոկտեմբերի 26-ին, չորեքշաբթի. — Առավոտյան ժամը 11-ին հյուրերը այցելեցին Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան ձեռագրաց մատենադարան:

Ժամը 1-ին եթովպական եկեղեցու պատվիրակությունը և նրան ընկերակցող անձինք հրաժեշտ առին Հայոց Հայրապետից, ու մեկնեցին Մոսկվա:

Օդանավակայանում հարգելի հյուրերին ճանապարհեցին՝ Լուսարարապետ Ս. Հայկազուն արքեպիսկոպոսի գլխավորությամբ՝ Ս. Աթոռի միաբանությունը:

Հյուրերին բարի ճանապարհ մաղթեց նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր՝ հայ եկեղեցու ղործերի խորհրդի նախագահի ռեզակալ Սուրեն Հովհաննիսյանը: